Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Badania proweniencyjne książki dawnej, PG_00135620		
Kierunek studiów	Filologia klasyczna (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Studiów Klasycznych i Slawistyki -> Zakład Filologii Klasycznej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Jacek Pokrzywnicki	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30

W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	43.0	75

Cel przedmiotu

- Praktyczne wprowadzenie do badań nad proweniencją książki dawnej, zarówno rękopiśmiennej, jak i drukowanej;
- poznanie lokalnych i ponadregionalnych wczesnonowożytnych kultur wiedzy w kontekście badań nad historią intelektualną;
- integracja wiedzy pozyskanej na zajęciach z historii książki, czytelnictwa czy paleografii w bloku tematycznym "Wiedza o książce".

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[FKL3_U08] Potrafi wypełniać rolę filologa klasycznego oraz organizować pracę w zespole badawczym; wykorzystać różne metody i formy pracy zgodnie z metodologią literaturoznawczą.	Potrafi postawić hipotezę odnośnie do proweniencji na podstawie analizy (super)ekslibrisu lub notatek proweniencyjnych i marginaliów w książce; wykorzystywać wiedzę z zakresu paleografii łacińskiej (i neografii gotyckiej) do odczytywania odręcznych zapisków w książce; na podstawie analizy ilościowej i jakościowej księgozbioru wysnuwać wnioski dotyczące między innymi warunków majątkowych właściciela, trendów czytelniczych, stosunków gospodarczych i społecznych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego
[FKL3_W07] W stopniu zaawansowanym zna kulturę grecko-rzymską, chrześcijańską oraz ich znaczenie dla kultury europejskiej.	Student zna profil tematyczny opracowywanej w trakcie zajęć kolekcji książkowej; sylwetki ważniejszych bibliofilów związanych z Gdańskiem.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[FKL3_K02] Wykazuje się przedsiębiorczością w działaniach na rzecz utrzymania i propagowania wiedzy o starożytności grecko-rzymskiej.	Student ma świadomość wagi dziedzictwa łacińskiej i greckiej kultury Gdańska.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SK5] realizacja zadania problemowego
[FKL3_W02] W zaawansowanym stopniu zna i rozumie terminologię, teorie i metodologię badań w zakresie literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii oraz językoznawstwa.	Student zna pojęcia takie, jak bibliofilstwo, ekslibris, proweniencja.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW5] realizacja zadania problemowego
[FKL3_U02] Posiada zaawansowane umiejętności badawcze, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie literaturoznawstwa. Potrafi redagować i publikować wyniki swoich badań ze stosowną dbałością o prawa autorskie.	Student potrafi na podstawie spisu pozycji należących do kolekcji scharakteryzować ją.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport

Treści przedmiotu

Zajęcia dzielą się na teoretyczne i praktyczne - z przewagą działań praktycznych, prowadzonych w obecności kustosza zbiorów dawnych Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej.

1. Część teoretyczna:

- Ogólne informacje dotyczące bibliofilstwa.
- Ogólne zagadnienia dotyczące typów kolekcji (kolekcje książek na jeden temat, kolekcje książek z danej drukarni, kolekcje wielotematyczne).
- Postaci i instytucje gromadzące książki w Gdańsku i na Pomorzu Gdańskim, np. J. Uphagen, G.B. Bonifacio, K.C. Mrongowiusz, B. Keckermann, A. Mundt, W. Schlieff, H. Schwarzwald, Kościół Mariacki, Kościół świętego Jana.

2. Część praktyczna:

- Poszukiwania wybranych woluminów z wybranych kolekcji książek kolekcjonerów gdańskich i donatorów, prywatnych i instytucjonalnych, Biblioteki Rady Miasta Gdańska (Bibliotheca Senatus Gedanensis);
- Badania prowadzące do określenia kształtu kolekcji, wykorzystujące analizę jakościową i ilościową.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Zaliczony kurs wstępny z paleografii lub epigrafiki.

Znajomość języka łacińskiego w podstawowym zakresie.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
aktywne uczestnictwo w zajęciach	51.0%	70.0%
prezentacja wyników pracy wykonanej na zajęciach	51.0%	30.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	M. Bogucka, Książka jako element kultury masowej w Gdańsku w XVII wieku [w:] Polska w świecie: szkice z dziejów kultury polskiej, Warszawa 1972, s. 267-272. Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej, pod red. A. Jankowskiego i A. Klondera, Bydgoszcz 2004. H. Dzienis, Znaki własnościowe biblioteki Bartłomieja Schachmanna, Libri Gedanenses t. 11/12 (1994), s. 87-98. H. Dzienis, Jakob Kabrun i jego księgozbiór, Libri Gedanenses 25 (2009), s. 228-245. A. Fabiani-Madejska, Jan Bernard Bonifacio markiz Orii Fundator Biblioteki Gdańskiej, Gdańsk 1995. Gdański ekslibris XV-XVIII wieku, oprac. A. Kurkowa, Gdańsk 1978. A. Gryzio, Księgozbiór Bartłomieja Keckermanna, Rocznik Biblioteki Narodowej 39-40 (2008), s. 225-244. A. Grześkowiak-Krwawicz, Gdańsk oświecony. Szkice o kulturze literackiej Gdańska w dobie Oświecenia, Warszawa 1998. Historia Gdańska, tom II 1454-1655, pod red. E. Cieślaka, Gdańsk 1982. Historia Gdańska, tom III/1: 1655-1793, pod red. E. Cieślaka, Gdańsk 1993. Książkowe znaki własnościowe XV-XVIII wiek. Katalog wystawy, Malbork 1998. A. Lewczuk, Charakterystyka księgozbioru Mrongowiusza na podstawie inwentarza rękopiśmiennego jego biblioteki, Mrągowskie Studia Humanistyczne tom 6 (2004/2005), s. 276-287. Z. Nowak, Książka w Gdańsku, Gdańsk 1997. Z. Nowak, Po starą księgę sięgam ze wzruszeniem. Szkice z dziejów i kultury książki w Prusach Królewskich od XV do XVIII wieku, Gdańsk 2008 (fragmenty). E. Piotrowska, Historia Gdańska w zbiorach Jana Uphagena, W kręgu książki nr 3 (1985), s. 61-77. E. Piotrowska, Jan Uphagen historyk gdański XVIII wieku i jego księgozbiór. Próba interpretacji inwentarza bibliotecznego, Roczniki biblioteczne R. 27, z. 1-2 (1985), s. 193-207. K. Reyhamn, Ex-librisy gdańskie, Warszawa 1928. Skarby. Z dziejów kolekcjonerstwa sztuki w Polsce od XIII do końca XVIII wieku, Olszanica 2003. P. Szafran, Księgozbiory prywatne w siedemnastowiecznym Gdańsku, Bibliotekarz Gdański nr specjalny (1975), s. 53-70. Terrae Leopoliensis Filius. Terrae Gedanensis Civis, pod red. M. Babnis, M. Pelczar, Gdańsk 2007. H. Zins, Ród Ferberów i jego rola w dziejach Gdańska w XV i XVI wieku, Lublin 1951. Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi. Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane profesor Barbarze Bieńkowskiej, Warszawa 1993.
	Uzupełniająca lista lektur	Encyklopedie i słowniki: Encyklopedia Wiedzy o Książce Encyklopedia książki Polski Słownik Biograficzny Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego Słownik pracowników książki polskiej
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Przygotowanie uzupełnień kartoteki proweniencyjnej starych druków PAN BG (wybrana spuścizna).	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.